

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jacobi Sadoleti Card. Et Episcopi Carpentoractensis Viri
Disertissimi, Opera quæ exstant omnia**

Sadoleto, Jacopo

[Francofurti], 1607

Il. Iac. Sadoletvs Episc. Carp. Federico Fregosio Archiepiscopo Salerni,
S.P.D.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-69244](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-69244)

fecerit. Is enim paterna mortis subito casu, & insperato compul-
sus incommodo, quod rem familiarem & pupillos fratres suos in-
ueneret, constitueretq; res domesticas ante diem V. Cal. Iun. hinc
est profectus, cum tu octo dieb. ipsis antecessisses: cuius tamen
reditus nunc nobis in expectatione est, extremus enim Sextilis
erat reuersioni constitutus: quam diem intelligis appropinquare.
Qui si tecum potuit in Italia congregari, quod quidem ipse & ma-
ximè expebat, & fieri posse nō diffidebat, planè ab eo fueris do-
cibus nostris rebus edoctus. Nos literas eius non habemus
ex ante diem X. Cal. Quintilis, neq; hoc sine aliquo animi nostri
scrupulo. Cogit enim nos veteri propemodū omnia, vel beneuo-
lenti, qui illum ut si filius esset vnicus, complectimur, vel poste-
ritatis cogitatio, cuius omnem spem & rationem in illo vno re-
posuimus: vel quod graui anni tempore, & insalubri ferè vbiq; re-
genti cœli, omne corporis periculum videtur esse pertimescen-
dum. Sed tamen in spe bona sumus. Tu si nos diligis, quod profes-
sio facis, ne me patiari obsecro, tam diu in desiderio tuarū litera-
rum esse. Etiam pro tua humanitate curabis, ut aliqua volumina
ad nos libro impresso demum mittantur, quod possimus amicis
manifesta cum epistolis deferre. Vale, & ad nos quamprimum
scribe. Bamburq; nostrum mirificum hominem, omni summa
virtute præditum, eundemq; coniunctissimum vtriq; nostrum,
aliquando nactus oportunitatē, meis verbis iube saluere quam-
plurimum. Carp. Idib. Augusti, M. D. XXIX.

II.

I. A. C. SADOLETVS EPLSC. CARP. FED-
rico Gregorio Archiepiscopo Salerni, S. P. D.

Accepi literas tuas, ante diem XV. Cal. Ianuarij datas: ex quibus
cognoui, quando pōt meæ ad te perlata essent, quam
fuerat data: & quæ re occupatio moraq; tenuisset, quod minus
ut cupiebas, maturè ad nos scriberes. Ego verò cum tanto iam
intervallo nihil abs te accepissem, neq; adeò de te sollicitarer au-
tem non parum cupiditate cognoscendi, quid tibi & rebus no-
stris communibus contigisset (sunt enim inter nos omnia com-
munia) cum me præferrim in ea cura & cogitatione amor erga te
meus summus quiescere non sineret: fateor me diu in expectatio-
ne fuisse tuarum literarum: nonnullamq; cepisse admirationem
caræ caritatis. Sed tamen ut suspicarer potius alia omnia, quam
coniunctionem nostræ necessitudinis vel minima ex parte im-
minutam esse, quæ vel in amore apud te, vel quæ in omnibus of-
ficiis conferuandis fide ac diligentia. Nunc cum tu & valerudi-
nis incommodo aliquandiu constictatus, & molestissimis nego-
tijs

tius distentus fueris: atq; ea nunc impedimenta partim Dei beneficio, partim prudentia tua à teipso repuleris: gaudeo primas eas fuisse literas, quæ mihi lætæ nuntium attulerunt: quæ si citius venissent, molestia mihi fuissent. Tuamq; tibi recuperatam valetudinem, & sapiens consilium vitandæ vrbis, vehementer gratulor: pristinam quoq; tuam agnosco animi magnitudinem. Vidi enim te olim cum viueremus vna, hæc ipsa contemnentem, quæ vulgus admiratur: tum scilicet, cum ea adipisci facilimè poteras. Et erant illa eiusmodi, vt haberent aliquam, si non veram dignitatem, at speciem tamen, & simulacrum quoddam dignitatis. Nunc verò: Sed quid ago? aut cur nequicquam sumo hæc operam? Ad nostra potius, De Psalmo cognoui, quo loci sit res. Sed ego ingenue tibi indicabo, cum iam desperassem isthæc rem confici, nisi Psalmum Lugdunum, aliquot correctum locis, vt imprimeretur ibidem, quartodecimo admodum ab hinc die, hoc est ad IIII. Idus Decembr. vt intelligas me moderatum cupiditati meæ, quoad in spe fuerim isthæc rem confectum in octauo mense videlicet postquam tu ex his locis discessisses. Nec tamen puto te existimaturum, me egisse aliquid quod sit contra officium. Nunc siue hîc, siue illic, nostra vrig, de eo conuiescit cogitatio: nec tamen adhuc quippiam habebamus certi, quid fieret Lugduni. Sed de his satis. De te autem ipso, & de tuo discessu in Italiam, qui meus tum fuerit sensus nihil me attingit dicere: nisi illud quod proprium est amoris, perfectionem tuam dolori mihi non mediocri fuisse. Causas equidem discessus, & græues, & iustas esse arbitrabar: quæ te hominem prudentissimum mouissent. Mansionem autem in Italia tuam, neq; ego probo, neq; te ipsum probaturum esse arbitror: quanquam enim tibi officio pio & necessario detineris: tamen cum tibi tantundem ferè in Gallia cum Deo negotij sit: & eadem te huc religio reuocet: quæ in Italiam euocauit: non video, peractis eis rebus quæ ad providendû consulendûque populis more & instituto maiorum inuenta sunt, quid te sit in Italia diutius retenturum, quando cætera omnia, quod opinor te iam cognoscere, vsq; cõ consilia perturbataq; sunt, vt nulla res in istis locis sit, quæ prudentem quempiam aut bonum virum possit delectare. Quare si tu idem senties, fueritq; expertus, poteris me autore officium & munus prestandæ Deo religionis, ad causam tui reditus, rectè interpretari. Ibi enim potissimum commorari debemus, vbi plurimum proficere nos posse sentimus: aliis quidem præterea etiam, sed non nihil & nobilinetipsis. In quo ego disputarem copiosius, nisi te doctissimû hominem, & optime hæc ipsa videre mihi persuasissem: & vereretur ne tu fortasse magis ab amore meo erga te, & desiderio tui, quam à vero & integro iudicio huiusmodi orationem proficisci putares.

putares. Quamobrem hæc in illa. Paulus nobiscum est: nec fuit
me diutius in expectatione sui esse: extremo enim Sextili ad nos
redit, et quæ nunc totus in Græcis literis: quod si perfecit studiū,
non dubito, quin omnia deinde facilia sit habiturus. Nos nihil
scribimus impresentia, legimus autem libentissimè: multasq; &
magas iam partes Aristotelicæ doctrinæ transegitimus, impri-
mis τὰ πρῶτα τὰ φυσικά: in quibus visum sumus nobis non pauca
subtilius & acutius comprehendisse, quàm antea. O te si haberē,
quo cum communicarem nihil crede mihi fieri posset beatius.
Hæc enim animi lætitia, ac in studiis voluptas socium requirit:
sine quo non illa quidem manca est: sed esset ea mediisfidius hi-
lior tamen, atq; vberior. Paulus nondum tantis rebus par. Tu
maximo animo, præstantissimo ingenio, summa in me beneuo-
lentiæ, eximia scientia. Sed fortuna obstat, & quæ ipsam etiam
fortunam vincit necessitas. Ergo id ipsum ferendum est. Tuum
constitutum dandarum & militandarum literarum seruabo di-
ligenter. Bembo meo ascribes, quoties ad eum scripseris pluri-
mam meis verbis salutem. Tu vale, & nos dilige: quod te facere
ita non dubito, vt nihil habeam tuo in me amore nec certius, nec
incerdidius. Vale. IX. Calend. Feb. M. D. XXX. Carpentora act.

III.

IAC. SADOLETVS EPISC. CARP.

Federico Gregorio Archiepiscopo Salerni, S.P.D.

Quoniam in Gallia esses, crebro commcabant inter nos literæ:
quod fiebat tum propinquitate locorum & regionum (mi-
nus enim magnis omnino & spatiis viarum & difficultatibus in-
tercepti eramus) tum quod eorum qui literas perferrent, maior
erat copia. Postea verò quam tu in Italiam profectus es, omnia
hæc nobis spissiora & difficiliora facta sunt. Quod mihi sanè ma-
gis est molestia. etenim eiusmodi sunt tempora, & ex impen-
dent res, vt si vnquam alais, nunc cum maximè tuum mihi con-
siliū & beneuolentia requirenda sint. Quæ si vicinioribus in lo-
cis esses, parata mihi arbitrarer, quia abes longè gentium, nō illa
quidem mihi crepta, nec adeo tamen in promptu adesse mihi in-
telligo. Sed quid me angat, sollicitumq; habeat, etsi te per te satis
exultare arbitror, quod eisdem affici te puto in hoc tempore
animi sollicitudinibus & curis, tamen aliquid tibi à me ea de re
putari esse scribendum: vt quoniā amore & optima in rem Chri-
stianam voluntate coniuncti sumus, nostras quoq; cogitationes
& consilia coniungamus. Inerebescit enim quotidie magis (vt
tate scis) de concilio rumor: cuius habendi multæ quidem sunt
causæ iustæ ac graues: ac si verè loqui volumus, etiam necessaria.

D

Sed